

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 4.005
Tarih : 22.10.2019

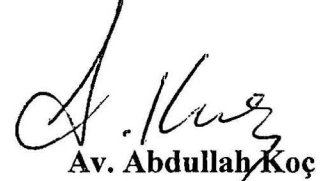
Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 22/10/2019
Sayı: -120.10-E.00000554376

0000554376

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Engelli insan yoktur, engeller vardır”. “En büyük engel sevgisizliktir”. Günümüzde engellilik konusunun insan hakları ekseninde değerlendirilmesi uluslararası düzeyde kabul gören temel bakış açısı durumundadır. Bu kapsamda gerek Birleşmiş Milletler gerekse Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi politikalarında son yıllarda artan bir önemle engellilik konusu insan hakları, ayrımcılıkla mücadele ve eşitlik kavramları ile birlikte anılmaya başlamıştır. Bu öneme binaen söz konusu yapılar bünyesinde oluşturulan düzenlemeler ve uygulanan programlar da devletlerin engellilik konusundaki politika ve uygulamalarını insan hakları çerçevesinde yeniden ele almalarını sağlamak üzere gündeme gelmeye başlamıştır. Türkiye’de Engelli Hakları Sözleşmesi’ni BM tarafından imzaya açıldığı tarih olan 30 Mart 2007’de imzalamış ve 28.10.2009 tarihi itibarıyla onay sürecini tamamlayarak Sözleşmeye taraf olmuştur. Türkiye aynı zamanda Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolü de imzalamış bulunmaktadır; fakat bu sözleşmenin esaslarının uygulamada aksaması, engellilerin yaşam alanlarının onların ihtiyaçlarına uygun tasarlanmaması bu hakların kullanımı önündeki engelleri işaret etmektedir. Türkiye’de yoğunlaşan hak ihlalleri ile hukuksuzlukların araştırılması, tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa’nın 98’inci İhtüzlüğün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Av. Abdullah Koç
HDP Ağrı Milletvekili

ÖZET GEREKÇE

Türkiye’de Engelliler Hakkındaki Kanun, 5378 sayılı yasadır. Bu Kanunun amacı; engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları onura saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamaktır.

Engelliler Konfederasyonunun Talepleri:

- Belediyelerle engelli sivil toplum örgütleri arasında iletişim ve iş birliğini güçlendirmek, ortak projeler hazırlamak ve geliştirmek, belirlenen görüş ve önerileri belediye meclislerine

0000554376

**TBMM
GELEN EVRAK**

22 Ekim 2019

No:

EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

0000554376

sunabilmek, uygulamalardaki eksiklikleri giderebilmek üzere Kent Konseyi bünyesinde demokratik katılımı esas alan ve belirli yetkileri olan Engelliler Meclisi oluşturulmalıdır.

- Büyükşehir Belediyelerindeki Engellilere yönelik belediye hizmetleri, Gaziantep ve Mersin büyükşehir belediyelerinde olduğu gibi Daire Başkanlığı düzeyine çıkarılmalı; Daire Başkanı ve diğer hizmet birimlerinde görev verilecek kişiler, öncelikle bilgi ve deneyim birikimi olan liyakatli engelliler arasından seçilmelidir. Bu daire başkanlığı bünyesine çocuk, yaşlı gibi dezavantajlı gruplara yönelik hizmet birimleri de bağlanabilir.

- Büyükşehir Belediyelerinin engellilere yönelik strateji ve eylem planları ile politikaları kentteki sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği halinde katılımcı bir anlayışla oluşturulmalıdır.

- 1997 yılında çıkarılan 572 Sayılı KHK gereğince kentsel ulaşım hizmetlerinin, yolların, kaldırımların, kamuya açık yapıların ve kullanım alanlarının engellilerin durumuna uygun standartlara kavuşturulması öngörülmüş ancak 2005 yılına kadar hiçbir ilerleme kaydedilememiştir. 2005 yılında çıkarılan 5378 sayılı Özürlüler Yasasıyla bu konuda 7 yıllık yeni bir süre daha tanınmış olup bu süre 2012 yılında dolmuş; daha sonra verilen üç yıllık ek süre de tamamlandığı halde bu hususta önemli bir ilerleme kaydedilememiştir.

- Kentlerimizdeki tüm kaldırımlar engelliler için standartlara uygun, yürünebilir hale getirilmeli ve otomobillerin işgalinden mutlaka kurtarılmalıdır. Son yıllarda kentin yüzünü sarartan ve görme engellilerin bile nasıl kullanılacağını bilmediği hissedilebilir yüzey uygulamaları, görme engellilerin yararlanmasından uzak olduğu gibi diğer yurttaşlar için de ciddi tehlike ve tuzaklar oluşturmaktadır.

- Metro istasyonlarında kullanılan vagonların aralarındaki boşlukların düşme tehlikesi oluşturmayacak şekilde düzenlenmesi sağlanmalıdır.

- Tüm Metro İstasyonları tekerlekli sandalye ve koltuk değneği kullanan engelli bireylerin erişimine uygun hale getirilmelidir.

- Bölgenin işgücü piyasasının ihtiyaçları tespit edilerek bu ihtiyaçlara uygun alanlarda engellilere yönelik mesleki eğitim kursları çeşitlendirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.

- Engelli vatandaşlarımız için yaşam evleri, bakım evleri, eğitim ve teknoloji merkezleri, kütüphaneler, korumalı iş yerleri gibi hizmet tesisleri ihtiyaca uygun sayıya ve niteliğe kavuşturulmalıdır.

- Her engel grubunun durumuna uygun özel donanımlı spor tesisleri kurulmalıdır.

- Belediyelere ait otopark, büfe, dükkân gibi iş yerlerinin engelliler tarafından işletilmesi konusunda kolaylıklar ve öncelikler tanınmalı, engellilerin ürünlerini pazarlayıp satabilmeleri için merkezi yerlerde sağlıklı çalışma koşullarına uygun alanlar oluşturulmalıdır.

- Sakatlığı önleyici tedbirler çerçevesinde, koruyucu sağlık hizmetleri, sağlık taramaları, erken teşhis ve tedavi uygulamaları etkinleştirilip yaygınlaştırılmalıdır.

0000554376

0000554376

- Kendisine yardımcı olabilecek kimsesi bulunmadığı için sağlık hizmetlerine erişim, sosyal ve kültürel etkinliklere katılma, resmi ve özel kurumlardaki işlerini takip edebilme gibi konularda sıkıntı yaşayan engelli vatandaşlarımızın gitmeleri gereken yerlere erişimleri için belediye bünyesinde gerekli sayıda yetişmiş personelin ve özel donanımlı taşıtların bulunduğu refakatçi ve taşıma hizmeti veren uzmanlaşmış birimler oluşturulmalıdır.
- Engellilerin kullandığı özel araç-gereçlerin belediyelerce temin edilip dağıtılması, kalite ve standartlara uyulması, gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması gibi hususlarda sağlıklı işleyen mekanizmalar geliştirilmelidir.

Yukarıda saydığımız söz konusu olan sorunların aşılması için Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve talep ediyoruz.

GEREKÇE

Uluslararası Hukukta Engellilere Ayrımcılık Yasağı ve Eşitlik: Ayrımcılık yasağı ve eşitlik, uluslararası insan hakları hukukunun en temel ilkeleri ve hakları arasındadır. İnsan onuruyla iç içe oldukları için, tüm insan haklarının köşe taşlarıdır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, 1. ve 2. Maddelerinde herkesin onur ve haklar bakımından eşit olduğunu ilan etmekte ve ayrımcılığı tamamlanmamış ve sürekli gelişime açık gerekçelere dayanarak kınamaktadır. Ayrımcılık yasağı ve eşitlik, tüm insan hakları anlaşmalarının merkezinde yer almaktadır. Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi ile Uluslararası Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi, ayrımcılığı Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'nin Maddesinin dayanağını oluşturacak şekilde açık bir liste temelinde yasaklamaktadır. Tematik Birleşmiş Milletler insan hakları sözleşmelerinin tümü, eşitliği tesis etmeyi, ayrımcılığı ortadan kaldırmayı ve ayrımcılık yasağı ile eşitlik konularında hükümler bulundurmayı amaçlamaktadır. Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme diğer sözleşmelerce sunulan tecrübeleri dikkate almıştır. Sözleşme'nin ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkeleri Birleşmiş Milletler geleneğinin ve yaklaşımının evrimini temsil etmektedir.

Engelliler Kanunun uygulanmasında;

- a) Doğrudan ayrımcılık: Engelliliğe dayalı ayrımcılık temeline dayanan ve engellinin hak ve özgürlüklerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını engelleyen, kısıtlayan veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi,
- b) Dolaylı ayrımcılık: Görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda engelliliğe dayalı ayrımcılık temeliyle bağlantılı olarak, engellinin hak ve özgürlüklerden yararlanması bakımından nesnel olarak halkalaştırılamayan dezavantajlı bir konuma sokulmasını,

0000554376

0000554376

c) Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyuşsal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen bireyi,

d) Engelliliğe dayalı ayrımcılık: Siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı,

e) Engellilik durumu: Bireyin engelliliğini ve engellilikten kaynaklanan özel gereksinimlerini, uluslararası yöntemleri temel alarak belirleyen derecelendirmeler, sınıflandırmalar ve tanılamaları,

f) Erişilebilirlik: Binaların, açık alanların, ulaşım ve bilgilendirme hizmetleri ile bilgi ve iletişim teknolojisinin, engelliler tarafından güvenli ve bağımsız olarak ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını,

g) Erişilebilirlik standartları: Türk Standartları Enstitüsünün erişilebilirlikle ilgili yayımladığı standartları,

h) Rehabilitasyon: Engellinin bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılayabilmesini ve yaşamını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini sağlamayı amaçlayan fiziksel, sosyal, zihinsel ve mesleki beceriler kazandırmaya yönelik hizmetleri,

i) Korumalı işyeri: İş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel veya ruhsal engellilere mesleki iyileştirme sağlamak ve istihdam oluşturmak amacıyla Devlet tarafından teknik ve mali yönden desteklenen ve çalışma ortamı özel olarak düzenlenen işyerini,

j) Makul düzenleme: Engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirleri,

k) Rehabilitasyon: Herhangi bir nedenle oluşan engelin etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmeyi ve engellinin hayatını bağımsız bir şekilde sürdürebilmesini sağlamayı amaçlayan fiziksel, sosyal, zihinsel ve mesleki beceriler geliştirmeye yönelik hizmetleri,

l) Umuma açık hizmet veren yapı: Kamu hizmeti için kullanılan resmî binalar, ibadet yerleri, özel eğitim ve özel sağlık tesisleri; sinema, tiyatro, opera, müze, kütüphane, konferans salonu gibi kültürel binalar ile gazino, düğün salonu gibi eğlence yapıları; otel, özel yurt, iş hanı, büro, pasaj, çarşı gibi ticari yapılar; spor tesisleri, genel otopark ve buna benzer umuma ait binaları, ifade eder.

Yukarıda çerçevesi çizilen engelli haklarının kullanılması ve engellilere modern dünyanın inşasında yer verilip onların ihtiyaçlarını karşılayacak mekânlar, alt ve üst yapılar üretilmesi elzemdir.

0000554376

0000554376

Türkiye genelinde; engelli bireylerin (tekerlekli sandalye, koltuk değneği ve baston kullanan, hiç görmeyen veya az gören, işitme engelliler gibi) kamusal alanlarda herhangi bir binaya girerken ve binanın içinde, evinden çıkıp bir yere gitmek istediğinde, yolda, kaldırımda, yaşadığı güçlüklerle ilgili olarak toplumun genel algısını incelemektir. Araştırma, 78 ilde Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) sağlanan verilerle, 4990 haneden 4114 kişi ile yüz yüze yapılan görüşmeler ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma örnekleminin, %47,5'i erkek, %52,5'i kadındır. Yapılan görüşmelerde, örneklemin %7,3'ü engelli olduğunu ifade etmiştir. Araştırma sonunda katılımcıların, engelli bireylerin binanın içinde engellilere uygun asansör bulunmaması, bina girişinde rampa/lift bulunmaması, uygun tırabzan/korkuluk bulunmaması, kat içinde dolaşımda merdiven olması/ uygun rampa ve benzeri düzenlemelerin olmaması gibi bina girişinde ve içinde dolaşıma izin vermeyen yetersizliklere işaret ettikleri görülmüştür. Öte yandan, katılımcılar engelli bir bireyin evinden çıkıp bir yere gitmek istediğinde, yolda, kaldırımda, kaldırımların sürekliliğinin olmaması, standartlara uygun yüksekliklerde yapılmaması, standart kaydırmaz döşemelerle kaplanmamış olması, uygun rampalarla donatılmamış olması, kaldırımların yaya geçitleri ile entegre edilmemeleri ve var olan düzenlemelerin toplum tarafından farkında olunmaması sonucu kullanılamaz durumda olmasının en önemli güçlükler olduğuna işaret etmişlerdir.

Sanayi devrimi ve kapitalizmin refah devleti dönemine girmesiyle birlikte, engelliler ve erişilebilirlik konularında sosyal yaklaşımın ortaya çıktığı görülmekle birlikte kapitalist kent anlayışı daha çok yağma ve talana dönük bir seyir izlemiştir.

1965'te Engellilik Gelir Grubu üyesi iki kadın, İngiltere Parlamentosu'nda lobi yaparak gelir durumu, yoksulluk ve engellilik arasındaki ilişkiye dikkat çeken politik bir hareket başlatmışlardır. 1976'da yine İngiltere'de Ayrımcılığa Karşı Fiziksel Engelliler Birliği Temel Prensipler adlı bir metin yayınlayarak Tıbbi Modele alternatif olarak; Sosyal Model'in sinyallerini vermiştir. Bu metin bireyci Tıbbi Model'in karşısına toplulukçu Sosyal Model'i getirmektedir. Söz konusu metin, fiziksel olarak sakatlığı bulunan insanları engelli hale getirenin toplum olduğunu vurgulamaktadır. Böylece engellilik, eksikliği/sakatlığı olanları toplum hayatına katmayan onları izole eden anlayış olarak tanımlanmıştır. Bireyci yaklaşımın aksine artık engelliler toplumsal hayatın dışında tutulan ve baskı altında yaşamaya zorlanan bir grup olarak tanımlanmaktadır. Bu hareket 1970'li ve 1980'li yıllarda, engelliliğin bireysel bozukluğu olanların rehabilite edilerek düzeltilmesi ve onarılmasından çok, toplumsal değişimle yaklaşılması gereken bir durum olarak ele alınmasını sağlamıştır. Bu dönem erişilebilirlik yaklaşımı ve uygulamalarında Evrensel Tasarım ya da bir diğer adıyla Herkes için Tasarım kavramının ortaya çıkmasıyla sonuçlanmıştır.

Engelli Bireylerin Yaşadığı Sıkıntılar: Engelli bireylerin yaşadığı sıkıntılar nedir onlara geçmeden önce isterseniz biraz engel durumu nedir onlara bakalım. Doğuştan ya da bazı hastalıklar, kazalar vb. sebeplerden dolayı insanlar bir veya birden fazla uzvunu kaybedebilir. Kaybedilen bu uzuvlar kişiye günlük hayatında birtakım sıkıntılar, zorluklar çıkarabilir. Aslında zorlukları çıkaran bizlerizdir. Evimizin içine girmek için dahi merdivenler, bazı engeller koyarız. Evimizin içinde eşyaları doldurur yaşam alanlarını daraltırız. Maalesef toplum

0000554376

tarafından dışlanma sorunu ile sık karşılaşıyor. Engelli vatandaşların en önemli sıkıntılarından birisi kuşkusuz iş bulma sorunudur. Eğitimlerinde mimari olanakların sıkıntısından dolayı aksamalar olması ya da eğitim alamaması. Evinden çıkamayan engelli vatandaşlar sosyalleşme sorununu yaşarlar. Bu sorun psikolojileri çok etkiler. Ailesi tarafından yalnızlığa itilmek ve terk edilmekten korkuyorlar. Yollarda görme engellilerin rahat yürümesini sağlamak için yapılan sarı kabartmalı kaldırımlara araç park edilmesi ve görme engellilerin yolunu bulamaması. Görme engelliler için kabartma yazıların günlük hayatta satılan ürün ve gazeteler, dergilerde yer almaması. Görme engelli vatandaşlar için toplu taşıma araçlarının dizayn edilmemesi. Duyma engelli vatandaşlar için işaret ve levhaların yetersiz olması. Engellilere sunulan psikolojik desteğin yetersiz olması, kamu binalarında okullarında engelli rampalarının olmaması ve okullarda engelli tuvaletlerinin bulunmamasıdır. Engelliler için ayrılan araç park alanlarına veya engelli alanlarını diğer insanların istila etmesi. Toplumun engelli bireyler konusunda bilinçli olmaması. Engelli vatandaşların tekerlekli sandalye, akülü araç gibi gerekli eşyalara sahip olamaması ya da zor sahip olması ve karşıdan karşıya geçerken yollarda engelliler için lambaların olmaması. Sokaklarda gerekli kaldırım ve altyapı faaliyetlerinin yetersiz olmasıdır. Bazı ATM'lerde engelli rampalarının olmaması ve sokaktaki insanların acıyarak bakması onları çok içitiyor.

Engelli Mahpuslar: Dünya Sağlık Örgütü'nce (WHO) yapılan tanımlamaya göre; engellilik, normal sayılabilecek bir insana oranla bir iş yapma yeteneğinin kısıtlanması veya kaybedilmesi gibi dezavantajlı bir durumu anlatır. Türkiye'de 5378'nolu kanunun 3 maddesinde, engellilik, doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle, bedensel, zihinsel, duyuşal ve sosyal yeteneklerin çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlükleri olan ve koruma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişiye ifade etmektedir. Bu tanımdan yola çıkarak, resmî kurumlar tarafından engelliler şu başlıklar altında ele alınmaktadır: görme engelliler, zihinsel engelliler, ortopedik engelliler, dil ve konuşma engelliler, işitme engelliler, süregelen hastalıklar, ruhsal ve duyguşal engelliler olmak üzere 7 başlıkta incelenir.

2002 tarihinde açıklanan ve Devlet Planlama Teşkilatı koordinatörlüğünde Devlet İstatistik Enstitüsü ile Özürlüler İdaresi Başkanlığınca yürütülen Türkiye Özürlüler Araştırması'nda Türkiye'deki engellilerin oranı yüzde 12,29 olarak belirtilmektedir. Devlet kurumları tarafından koordine edilen, yürütülen bu araştırmaya göre Türkiye'deki her 100 insandan yaklaşık 13'ü engellidir. 8 Temmuz 2013 tarihli bilgi edinme başvurumuza gelen cevapta ise Türkiye genelindeki ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde 115 engelli tutuklu ve hükümlü bulunduğu ifade edilmektedir. 130.000'in üzerinde mahpusun bulunduğu hapisanelerde bu sayı yüzde 1'den dahi az bir orana denk düşmektedir. Bu durum, Adalet Bakanlığı'nın engellilik tanımını dar tuttuğu izlenimi yaratmaktadır. Genel Müdürlüğün bilgi edinme başvurumuza verdiği cevaba göre, Türkiye'deki ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde zihinsel engelli 6 tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler 'in de dikkate aldığı ve uyguladığı "akli engellilik" kriterleri hem "psikiyatrik engelleri" hem de "zihinsel engellilik" durumunu kapsamaktadır. "Akli engellilik" tanımının içerisine giren "psikiyatrik engeller" şizofreni ve bipolar bozukluk

0000554376

gibi belli başlı hastalıkları içerdiği gibi psikososyal rahatsızlıklar da denilen hafif kaygı düzensizlikleri gibi daha küçük ölçekli akıl sağlığı problemlerini” kapsarken “zihinsel engellilik” ise “öğrenme, dil ve motor veya sosyal yetenekler gibi alanlarda yeteneklerin veya tüm zekanın zayıflığı ile nitelenen aklın durağın veya yetersiz gelişimi durumu” için kullanılmaktadır. Bakanlık, “zihinsel engellilik” için hangi kriterleri dikkate almaktadır bilinmemektedir. Yine bilgi edinme başvuruza verilen cevaba göre “süreğen hastalıklar” engellilik olarak değerlendirilmemektedir. Yukarıda da atıf yapılan, devlet kurumları tarafından yürütülmüş olan 2002 tarihli Türkiye Özürlüler Araştırması’nda ise süreğen hastalıklar “kan hastalıkları, kalp- damar hastalıkları, sindirim sistemi hastalıkları, idrar yolları ve üreme organı hastalıkları, cilt ve deri hastalıkları, kanserler, endokrin ve metabolik hastalıklar, ruhsal davranış bozuklukları, sinir sistemi hastalıkları, HIV” olarak açıklanmakta ve engellilik kapsamında istatistiklere dahil edilmektedir. Adalet Bakanlığı’nın süreğen hastalıkları, engellilik kapsamında değerlendirmemesi var olan istatistikleri eksik kılmaktadır.

Engelli bireylerin bina içinde yaşadığı güçlükler konusundaki katılımcıların algısı incelendiğinde katılımcıların; binanın içinde engellilere uygun asansör bulunmaması, bina girişinde rampa/lift bulunmaması, merdivenlerde uygun tırabzanı/korkuluk bulunmamasıdır. Kat içinde dolaşımda merdiven olması/ uygun rampa gibi düzenlemelerin olmaması gibi başlıklar bina girişinde ve içinde dolaşıma izin vermeyen en çok sözü edilen yetersizlikler olarak sıralanmaktadır. Bu sonuçlar bina içinde erişilebilirliğin artırılması açısından yapılabilecek mimari ve iç mimari düzenlemeler yönünden değerlendirildiğinde, bina girişlerinde ve bina içi dolaşımda merdivene alternatif olabilecek yöntemlerin (rampa, lift, asansör) göz önünde tutulması gerektiği doğrultusunda ipuçları sunmaktadır. Engelli bir bireyin evinden çıkıp bir yere gitmek istediğinde, yolda, kaldırımda, yaşadığı güçlükler değerlendirildiğinde; katılımcıların bakış açısına göre engelli bireyler en çok; kaldırımların sürekliliğinin olmaması, standartlara uygun yüksekliklerde yapılmaması, standart kaydırmaz döşemelerle kaplanmamış olması, uygun rampalarla donatılmamış olması, yaya geçitleri ile entegre edilmemeleri ve var olan düzenlemelerin toplum tarafından farkında olunmaması sonucu kullanılamaz durumda olması dolayısıyla güçlük yaşamaktadır. Bu sonuçlar kentsel alanlarda erişilebilirliğin artırılması açısından yapılabilecek kentsel tasarım düzenlemeleri yönünden değerlendirildiğinde, sürekliliği ve standartları olan (yükseklik, genişlik, döşeme malzemesi, araç trafiği ile bağlantı vb. konularda) kaldırım ve yaya yolları sistemleri tasarlanması gereğini ortaya koymaktadır.

0000554376

0000554376

2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
3	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
4	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
5	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	
7	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
8	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
9	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
10	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	HABİP EKSİK	IĞDIR	
13	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
14	AHMET ŞIK	İSTANBUL	
15	PERO DUNDAR	MARDİN	
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	
17	RIDVAN TURAN	MERSİN	
18	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
19	MENSÜR IŞIK	MUŞ	
20	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	

0000554376